

KAUNO ŽYDŲ ISTORIJA

METODINĖS REKOMENDACIJOS MOKYTOJUI

Virtuali pamoka papildo istorijos ir pilietinio ugdymo pamokas, skirta praplėsti supratimą apie Lietuvoje gyvenančias tautas. Medžiaga skirta naudoti dirbant su 9-11 klasės mokiniais (vidurinis ugdymas). Pamokos medžiaga gali būti naudojama istorijos pamokoje, detaliau analizuojant Holokausto temą pamokos metu, savarankiškam ar namų darbui.

Pamokos tikslas:

Pamoka skirta pristatyti Lietuvos žydų bendruomenę Kaune Antrojo pasaulinio karo metais.

Virtualios pamokos medžiaga supažindina su Kauno regiono istorija Lietuvos istorijos kontekste. Detaliai nagrinėjama žydų etninė grupė, pristatomi būdingiausi jų kultūros elementai, analizuojamas žydų vaidmuo Kauno miesto gyvenime.

Nagrinėjama, kaip antisemitizmo politika prieš Antrąjį pasaulinį karą bei vykdytas Holokaustas pakeitė Kauno regioną. Plačiau analizuojamas Kauno mikrorajonas - Vilijampolė, kuris buvo svarbus žydų gyvenimui įvairiais istoriniais laikotarpiais.

Pamokos turinys skirtas pagilinti istorijos žinias nuo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikų iki šių dienų. Analizuojant žydų išikūrimą ir gyvenimą Lietuvoje, lygiagrečiai moksleiviai susipažįsta ir su skirtingais Lietuvos istorijos etapais. Ši virtuali pamoka puiki priemonė susipažįstant su antisemitizmo politika bei Antrojo pasaulinio karo metu vykdytu Holokaustu. Pamokos medžiaga skatina ne tik istorinių faktų žinojimą, bet ir moko pažinti skirtingų kultūrų, religijų žmones, atpažinti juos pagal būdingiausius kultūros elementus.

Virtuali pamoka moko atpažinti išlikusį žydų kultūros paveldą bei suprasti jo istorinę, religinę bei pasaulinę reikšmę. Žinojimas skatina atsakomybę ir rūpestį, kadangi Lietuvos kultūros neatskiriama dalį sudarė žydų kultūra. Išsaugoti, o visų pirma, žinoti svarbu ne tik Kauno ar Lietuvos, tačiau pasaulio mastu, nes Lietuvos žydų – litvakų kultūra buvo ženkli pasaulio žydų kultūros dalis.

Virtualios pamokos medžiaga gali būti naudinga ir lietuvių kalbos ir literatūros pamokose. Moksleiviams skaitant ir analizuojant žydų parašytus kūrinius, mokytojas gali plačiau papasakoti apie žydų istoriją ir kultūrą, detaliau paanalizuoti Lietuvos žydų (litvakų) būdingiausius kultūros elementus. Tokiu būdu susipažįstama ne tik su literatūriniais kūrinių, bet ir su jų autoriais.

Pamokos medžiaga ugdo toleranciją bei moko vengti išankstinio nusistatymo ir nesivadovauti stereotipais. Pasaulyje sparčiai vykstant globalizacijos procesams svarbu išlikti tolerantiškais – gerbti kitų tautų žmones, jų kultūrą ir tradicijas, kad tokie reiškiniai kaip Holokaustas niekada nepasikartotų. Apie toleranciją bei stereotipų atsisakymą moksleiviai su mokytojais gali padiskutuoti dorinio ugdymo, etikos, klasės valandėlių metu.

Pamokos uždavinys:

Supažindinti su Kauno žydų istorija ir kultūra nuo seniausių laikų iki šių dienų.

Ugdomos kompetencijos

Pamokos medžiaga orientuota ugdyti gebėjimus:

- pažinimas – gebėjimas suprasti pristatomą temą ir užduotis.
- analitinis mąstymas – gebėjimas įvertinti aplinkybes, analizuoti pateiktą informaciją, priimti sprendimus.
- pastabumas – gebėjimas išvelgti pateiktas užuominas, atkreipti dėmesį į detales.
- socialinė kompetencija – skatinti mokinius tyrinėti žmonių gyvenimą praeityje ir dabartyje, mokyti suvokti istorinių įvykių, visuomeninių reiškinių priežastis ir pasekmes, kritiškai vertinti dabartiniame pasaulyje vykstančius politinius, socialinius, kultūrinius reiškinius bei procesus.

Pamokos eiga:

Įvadas Pamokos pradžioje rekomenduojama mokytojams taikyti „minčių lietaus“ metodą. Mokytojas paklausia, ką moksleiviai žino apie žydų istoriją, kultūrą, kokios mintys ar žodžiai kyla išgirdus žodį „žydas“. Šiuo metodu siekiama išsiaiškinti, koks mokinių supratimas apie dėstomą temą.

Dėstymas Po įvadinės dalies mokytojas pradeda dėstyti pamoką analizuojant žydų istoriją nuo seniausių laikų. Šioje dalyje naudojama virtualios pamokos medžiaga, rodomos nuotraukos, supažindinama su būdingiausiais žydų kultūros elementais. Mokytojas detaliau pristato žydų atsiradimą Lietuvoje. Šioje dalyje moksleivių galima paklausti, ar jie žino žymių Lietuvos žydų (litvakų).

Pristatant Holokausto temą, galima pasinaudoti Kauno miesto atveju, kaip pavyzdžiu. Supažindinant su geto sąvoka, naudojamas Kauno geto pavyzdys. Kalbant apie Holokaustą galima minėti ne tik istorinius faktus, naudinga pasinaudoti Holokaustą išgyvenusių žmonių autentiškais atsiminimais.

Pamokos pabaiga

Pamoką patariama neužbaigti Holokausto tema, būtina pakalbėti apie žydų likimą po Antrojo pasaulinio karo. Trumpai papasakoti, kokį žydų kultūros paveldą ar jų istorijos atspindį galima pamatyti ne tik didžiuosiuose žydų centruose Kaune ir Vilniuje, bet ir jų gimtosiose vietovėse. Pačioje pamokos pabaigoje būtina akcentuoti, kad žydai yra daugiakultūrė, daugiatautė ir daugiakalbė bendrija, kurios narių gyvenimo būdas ir pažiūros tokios skirtingos kaip ir bet kurios kitos religijos išpažinėjų tarpe. Moksleiviams svarbu akcentuoti, kad žydai gyvena daugelyje skirtingų šalių ir savo išoriniais bruožais tarpusavyje labai skiriasi. Svarbu suvokti, kad žydai yra asmenybės lygiai taip pat kaip ir bet kurie kiti žmonės ir turi būti vertinami pagal tai.

Grįžtamosios informacijos vertinimas

Norint patikrinti, kaip moksleiviai įsisavino pamokos medžiagą, galima naudoti virtualios pamokos kūrėjų parengtas užduotis. Moksleiviai savarankiškai atlieka užduotis, tada kartu su mokytoju diskutuoja ir aptaria teisingus atsakymus. Taip pat, suprasti, kaip mokiniai įsisavino žydų istoriją ir skirtingus laikotarpius, rekomenduojama patiems moksleiviams sudaryti pasaulio ir Lietuvos žydų istorijos laiko juostą.